

Javilo se je dovoljno število udeležencev tako, da se je tečaj mogel vršiti.

Hočemo pa na kratko — seveda v glavnih potezah — opisati potek „Počitniškega tečaja.“

V nedeljo, dne 4. septembra t. l. imel bi se vršiti otvoritveni večer v gostilniških prostorih Narodnega doma.

Vršil se ni, ker se je učiteljstvo pomelalo med razne svoje prijatelje in znance drugih slojev in torej ni bilo skupno zbrano.

Bil je pravzaprav prijateljski sestanek brez govora in drugih oficialnosti.

V ponedeljek ob 8. uri se je pričelo resno delo.

Mala dvorana v prvem nadstropju mariborskega Narodnega doma se je določila kot učna dvorana.

Sprejad oder z mizo za predavatelja, ob strani šolska tabla, po dvorani pa mize in stoli. Na mizah pisalni papir, pripravljen za zapisovanje opazk.

Svetla, zračna dvorana s primerno opremo je na vsakega, ki je stopil v njo, napravila najugodnejši vtisk.

Na oder je stopil Zvezin predsednik tov. Rajšp, da otvori tečaj in pozdravi navzoče v imenu vodstva Zveze. Par stavkov iz nagovora:

„Kaj pa je tebe treba bilo?“ Tako vzklika množina slovenskega učiteljstva. Počitniški tečaj — sedaj v teh burnih časih, ko bije učiteljstvo boj za gmotno izboljšanje svojega slabega stanja.

Slovensko štajersko učiteljstvo delimo z ozirom na naš tečaj v tri skupine.

Večina učiteljstva pravi: „Počitniški tečaj je v sedanjih časih neprimeren. Ljudstvo bo reklo: „Glejte učitelje, imajo preveč denarja, ker grede za par dni v Maribor, potem pa tarnajo, da ne morejo živeti. V Mariboru pa denar zapravljajo. Če ima vodstvo tiklo denarja, pa naj samo poseča tak tečaj.“

Druga skupina je že dosti manjša, pa vendar še precejšnja.

Ti modrujejo: „Ravno, ker se bojujemo za svoj obstanek, je primeren Počitniški tečaj. Javnost naj vidi in naj spozna, da se slovensko štajersko učiteljstvo ne bojuje le za svoje gmotno stališče, ampak da stremimo tudi po nadaljni izobrazbi, po stanovskem pouku. Rad bi šel v Maribor, žal mi je, da mi finančni ministri ne dovoljujejo in moram ostati doma, toda v duhu sem v tečaju.“

Tretja skupina, to ste pa vi, dragi tovariši in cenjene tovarišice. Premagali ste vse težkoče, vse ovire in danes ste tukaj, da prisostvujete prvemu slovenskemu Počitniškemu tečaju.

Prvi skromen poizkus je to, ki traja le tri dni. Pa imena predavateljev so nam porok, da se bo izvršil prav dobro. Prišli ste iz vseh krajev naše spodnještajerske domovine. Tam izpod nebotičnih Savinjskih planin in izpod zelenega Pohorja, od bistré Save in iz vinorodnih ljutomerskih gor. Prišli ste nabirat si novih misli, novih idej. Bodite presrečno pozdravljeni!

Preden pa dam besedo prvemu predavatelju g. ravnatelju Schreinerju, mi je prijetna dolžnost, ga iskreno pozdraviti v imenu Zveze. (Živio-klici.) Nam vsem je kot priznani in poznani pedagog in učiteljski prijatelj posebno priljubljen. Večini mlajših kolegov je bil učitelj in še vedno rad prihaja v naše kroge predavat. Tudi za Počitniški tečaj se je zanimal in je rad prevzel na vodstveno prošnjo aktualno predavanje. (Živio!)

Prvi Počitniški tečaj za slovensko učiteljstvo je odprt. (Odobranje.)

* O predavanjih smo zadnjič natančneje poročali, zato to mesto v tem poročilu izpuščamo.

Navedimo tukaj izrek neke učiteljice, ki je bila prvi večer vprašana, kako je zadovoljna s počitniškim tečajem. Odgovorila je navdušeno: „Že to, kar sem prvi dan slišala je več vredno kot tistih par kronic, katere sem plačala kot prispevek upravnim stroškom.“

* Navedemo imena udeležencev po okrajih: Mariborska okolica: Jurko Radoslav, okr. p. uč. — Jurko Olga, Šmartin pri Vurbergu — Mencin Rud., Sv. Peter — Lichtenthaler Matija, Ruse — Puc Franja, Sv. Jurij v Sl. gor. — Stupca Antonija, Maribor — Karčvin — Leitersberg —

Vodenik Simon, Lembah. — Ptujška okolica: Lešnik Janko, Vurberg — Kuko- vič Ant., Polensak — Malenšek Vekoslav, Sv. Andraž v Sl. gor. — Požar Marica, Zavrč. — Ljutomer: Kocuvan Mara, Cven — Maurič Karol, Križevci. — Zgornja Radgona: Lah Avgust, Sv. Duh na Stari gori — Ros Marica, Negova. — Sv. Lenart: From Vekoslav, Sv. Lenart — Kovačič I., Sv. Trojica — Scheligo Irma, Sv. Rupert. — Ormož: Kosi Anton, Središče — Rajšp Josip, Ormož — Serajnik Olga, Središče. — Konjice: Bregant Kristina, Konjice — Brumen Anton. Čadram — Kozuh Mirko, Konjice — Wommer I., Sv. Kunigunda na Pohorju. — Šmarje: Zidar Fran, Lemburg. — Brežice: Gajšak Simon, Dobova. — Sevnica: Scheligo Štefka, Rajhenberg. — Laško: Četina Ivan, Pestovšek Biko, oba Laški trg. — Celje: Černej Ljudevit, Griže. Gornji grad: Šijanec Ign. — Slovenji gradec: Korže Janko. — Šoštanj: Korope Ivan. — Arnož: Majcen Alojz., Sv. Duh na Ostrem vrhu. — Ljubljana: Stupca Marija c. kr. vad. učiteljica. — Udeležil se je tudi Rožane Franca, učiteljski abiturient iz Kaplje pri Vranskem.

Razen teh 37 oseb, ki so plačali prispevek za upravne stroške po 5 K, so posamezna predavanja še nekaterniki poslušali.

Resumé poseta po okrajih:

učiteljev	učiteljic	udeležencev
Brežice	1	— 1
Celje okolica	1	— 1
Gornji grad	1	— 1
Gornja Radgona	1	1 2
Konjice	3	1 4
Kozje	—	— —
Laško	2	— 2
Ljutomer	1	1 2
Sv. Lenart	2	1 3
Marenberg	—	— —
Maribor, okol.	4	3 7
Ormož	2	1 3
Ptuj, okolica	3	1 4
Rogatec	—	— —
Sevnica	—	1 1
Slov. Bistrica	—	— —
Slov. Gradec	1	— 1
Šmarje	1	— 1
Šoštanj	1	— 1
Vransko	—	— —
Arnož	1	— 1
Ljubljana	—	1 1
Učit. kandidat	1	— 1
	26	11 37

Počitniški tečaj se je izvršil v zadovoljstvo vseh. Želeti je le, da ne ostane samo pri prvem poizkusu, temveč da se enak tečaj uvede stalno, če že ne vsako leto, pa vsaj vsako drugo.

Umestno pa bi bilo, da se razširi na več dni ter da se objavi vsaj pol leta poprej, tako da more učiteljstvo pripraviti potreben drobiž.

Počitniškemu tečaju se je priklopil izlet na Stanko Vrazov dom, toda o tem poročamo v posebnem članku!

Udeležene c.

Mednarodni jezik in Slovani.

Pod tem naslovom srdito vihti neki dopisnik v zadnji številki bič proti mednarodnim „kosmopolitom“ ter hlastno išče v mednarodnem jeziku po škodljivostih za veliko slovansko idejo. Tako piše ta človek, ki o namenu in nalogi medn. pomožnega jezika nima nobenega pojma. Če ima tak jezik nalogo, duševno zblizati razne narode ter pospeševati njih vsakojaki promet ter olajšati medsebojno občevanje, potem ne uvidevam, zakaj bi moral ravno enoinisti faktor razdruževati Slovane. Po mojem mnenju sloni taka trditev na napačnih premisah. Tudi je napačno misliti, da bi znanje mednarodnega jezika ustavilo proučevanje drugih slovanskih ali modernih jezikov sploh; nikakor ne! Kdor bi se čutil za učenje dosti nadarjenega, bi se lahko in gotovo še laže kot danes učil raznih jezikov. Saj se nahaja med nami Slovenci dandanes le mala kopica inteligence, ki bi bila večša ali češkemu ali ruskemu jeziku, in v tem oziru bo jedva enkrat boljše. Pri tem dejstvu je pa pomisliti, da pride pri učenju tujih jezikov edino le inteligenca v poštev, medtem ko bi se mednarodnega jezika lahko

in skoraj brez truda naučil vsak preprosto izobrazen Slovenec. Ali ne bi bilo potem eminentnega pomena za nas Slovence in Slovane sploh, če bi se mogli razumeti med seboj ne samo inteligenca, ampak tudi širši sloji slovanskih narodov. Takim potom bi se potem mogel gojiti pravi slavizem, slovanska ideja bi na ta način prešinila vse sloje mnogoštevilnega slovanskega ljudstva. In dejstvo, da bi se razumeli slovanski narodi s pomočjo drugega jezika nego nemškega, bi izvilo Nemeem mogočno orožje proti nam iz rok. Zato se naroden Nemeec, sanjajoč vedno o germanizaciji Slovanov, nikdar ne ogreva za pomožni mednarodni jezik, obratno, on ga ali ignorira ali zavrača, ker je premalo, oziroma čisto nič germanski, ali pa trdi o njem, da sploh ni kakšen jezik, da je le „fabrikat“.

Se-li bomo medu si ravnali po takih ljudeh, ki nam a priori ne želijo dobrega? To bi bila nespamet!

Tudi ni resnična trditev, da Slovani na vseh koncih in krajih napredujejo. Tak optimist mora le pogledati na narodno mejo naše ljubljene Slovenije in prepričal se bo morebiti o drugi resnici! Ne samo, da Slovenci ne tirjajo narodnih pravic, ampak oni se še teh nočejo posluževati, ki so jim od nemške vlade pičlo odmerjene. In zakaj? Zato, ker ima Slovenec to gotovo graje vredno navado, da se rajši uči tujih jezikov, naj bo že ali nemščina ali laščina ali madjarščina, nego da goji svojo milo materino besedo. Tukaj imam seve le nižje sloje našega naroda v mislih. Tudi je istina, da se ti ne uče tujih jezikov morda zaradi njih literature, ker te ne poznajo, ampak iz drugih nagibov, morebiti najčehše zaradi tega, ker je tujščina ali „bolj nobel“ ali „lažja“ ali pa ker se z njo „daleč po svetu pride!“ Vzemite tujščini lastnost lahke priučljivosti ter nimbus svetovnega pomena, nudite pa po tujem jeziku hrepenečemu ljudstvu primerno nadomestilo, in z gotovostjo smemo pričakovati, da se bodo razmere v narodnem oziru izboljšale.

V to svrhu pa nikakor ni treba, da bi se moral medn. jezik takoj uvesti v šole kot predmet, ne, s prva zadostuje, da se ga večkrat in vedno omenja ter da se potom časopisja širi njega znanje. Pri tej priliki moramo še omeniti, da obče slovanski mladini na srednjih šolah gotovo ni v njen splošni dobrobit, če se mora učiti istodobno 4 do 5 jezikov, ki zahtevajo ogromno veliko učnega časa, ki bi bil bolje porabljen za pridobitev realnih znanosti, za gojitev telovadbe in za počitek!

J. Kovačič.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga s omejenim jasnstvom. Promet do konca septembra K 254 280 41.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znakmah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2.2.—1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Goriške srednje šole.

Gorica, 24. septembra 1910.

Živahno gibanje in vrvenje se opaža letos po goriških ulicah. — Kakor kaže, je letos število slovenskih dijakov zopet znatno poskočilo, posebno je to opaziti na realki, kar je razveseljivo znamenje. Realke imajo pač lepo bodočnost.

Na gimnaziji so se otvorile slovenske in laške paralele, toda za nas ne v pravični meri. Samo za 50 učencev in to šele najvišje število! Kam naj pa gredo ostali, kakih 20—30 na število?! Ako se otvarjajo paralele, naj se vendar ne prikraštuje nobene narodnosti! Kaj naj pomenja to prikrašanje? Namen naše vlade je pač jasen. Vsako leto odtrgati nekaj dece drugih narodnosti (in to posebno slovenskih) ter tako ustanoviti razen slovenskih in italijanskih paralel še nemške ali celo nemško-državno gimnazijo! Smešno se to glasi, vendar je to bridka ironija, ki se v naši „pravični“ državi le prerada vrši, zakaj Nemeem je do tega, da se mora sezidati most od Belta do Adrije kar hitro in v dosego tega namena naj jim služijo potujčevalne ljudske in srednje šole!

Zato pa nočejo nič vedeti o kaki slovenski ali laški srednji šoli. V njihovih zaupnih

krogih se poudarja, da Gorica mora postati nemška, pa naj jih to stane, kar hoče.

In tako se njihova davna želja mora izpolniti. — Tu pa ni nobenega, ki bi izdatno nastopil proti tem nakanam; vse molči in pozira klobute od te in one strani; sloge nikjer, povsod brezskrbnost! Še največ delavnosti kaže kuratorij za slov. srednje šole; ali ta ne more zmagati vsega, in potrebna bi mu bila pomoč!

Vsi razredi so prenapolnjeni, delitve je treba. Toda kam naj gredo naši dijaki? To dela vodstvu preglavico, in po pravici.

Mi smo tega mnenja: Oni slov. dijaki, ki ne dobe prostora na gimnaziji, ki izgleda tupatam kakor levji zverinjak, naj bi se premestili zaeno s prvim razredom v Šolski ali Gregorčičev dom. Tam bi bili vsaj na varnem. Vredni so pač lepših prostorov.

Laška zborovanja v Gorici.

V Gorici, 23. septembra 1910.

Minulo soboto so imeli Lahi v Gorici kar dva shoda, ki sta se vršila v obliki izrednih občnih zborov „Laške učiteljske zveze“ in „Laškega dijaškega društva“. Kajpada je bil namen tudi tema zborovanjema ta, da bi v laškem prebivalstvu razvneli narodno sovrastvo in nestrpnost proti nam, kakor da niso že zadostno razvnete strasti izza zadnjih dni. Hujskanje laškega prebivalstva proti Slovincem je — zdi se tako — postalo v zadnjem času prav sistematično. V to gonjo proti nam so razni Bombiči vpregli zdaj tudi apostole laške kulture: učitelje in dijaštvo. Nastopili so na zborovanju z velikim pompom: prišel je župan, ves mestni svet korporativno, oba laška deželna odbornika, visokošolci, obilo trgovcev in mestnih uradnikov.

Pred vsem so se zborovalci obrnili proti vladi, ki jim je odrekla dovoljenje za otvoritev privatnega gimnazija. Izrekli so se najodločnejše proti paralelkam na drž. gimnaziju in so sklenili, da ne prenehajo v boju za privatni gimnazij, dokler se jim vlada ne vda. Delali bodo z vsemi silami na to, da zraste v Gorici popoln avtonomen laški gimnazij.

Še odločnejše so se izrekli proti slovenskim paralelkam. Učitelj Pasqualis se je domislil, da stoji slov. moško učiteljsiše še vedno v Gorici. In to vkljub temu, da je vlada — kakor je on povedal poslancema Rizziju in Pitaccu že lani zagotovila, da to učiteljsiše ostane v Gorici samo začasno, za nekaj mesecev, in da bo potem premeščeno stalno v — Solkan!

Sklenjena je bila resolucija, ki se v njej zahteva odstranitev slov. moškega učiteljsiše „in terra non italiana“. Sklenili so dalje pozvati vlado, naj že enkrat izpolni dano obljubo in naj razdeli žensko učiteljsiše v dva samostojna učna zavoda: laški in slovenski.

Lahom je seveda toliko mari za delitev imenovanega učiteljsiše, kolikor za lanski sneg; glavno jim je to, da bi se tudi slovensko žensko učiteljsiše premestilo iz Gorice v — Solkan, kakor so gospoda v dotični resoluciji tudi zahtevali.

Človek res ne ve, ali naj bi se smejal tem budalostim, ki jih razpravljajo Lahi s toliko važnostjo in tolikim pompom, ali pa naj bi pomiloval laško prebivalstvo, ki ima take veleume in patriote v svoji sredi. Edini Solkaneci bi morali biti hvaležni laški gospodi, zakaj če bi se uresničile te želje, bi iz male vasi solkanske hipoma postalo lepo mesto!

Če hočejo Lahi biti dosledni, pa morajo izvajati vse one posledice, ki izhajajo iz njihovega upiranja proti našim institucijam. To je: zahtevati bi morali, da se premeste iz Gorice prav vsi učni zavodi — ki služijo Slovincem, poleg tega pa tudi vsi uradi, državni in avtonomni, ki imajo posla s Slovenci! Potem bi laški pajaci že spoznali, kam so zavozili, in ponižni bi postali kakor ovčice. Solkan, kamor nas pošiljajo venomer, bi postal pravo mesto, Gorica pa bi bila gospodarski uničena. Kratkovidnost in slepota raznih Bombičev tirata naše laške someščane v pogubo; no, sedaj je pokazalo tudi laško učiteljstvo, da ne umeje trezno misliti in da je le privesek kamoristični kliki, ki gospodari v mestni palači; in prvi vrsti italijanskemu prebivalstvu v nesrečo!

Priporočajte in širite naš list!